V. Korn

Neerlands taak bij het verlenen van internationale hulp aan onderontwikkelde landen

In: Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde 107 (1951), no: 2/3, Leiden, 105-116

This PDF-file was downloaded from <http://www.kitlv-journals.nl>

NEERLANDS TAAK BIJ HET VERLENEN VAN INTERNATIONALE HULP AAN ONDERONTWIKKELDE LANDEN¹⁾

I ngevolge het op de vorige algemene vergadering door de onder-voorzitter geopperde denkbeeld telkens ter gelegenheid van onze jaarlijkse bijeenkomst door de voorzitter een voordracht te doen houden, heeft Uw bestuur besloten dit plan in deze zin uit te voeren, dat niet elk jaar de voorzitter voor U als spreker zou optreden, wat al gauw zou vervelen, doch dat een der bestuursleden een onderwerp zou inleiden. Deze eerste keer is aan mij de eer te beurt gevallen deze taak te vervullen.

Toen ik mijn onderwerp bepaald had „de internationale hulp aan onderontwikkelde landen”, is de kleine staf van toegewijde medewerkers, waarover ons Instituut beschikt, onder leiding van de Heer van Rietschoten onmiddellijk in actie gekomen om alle gegevens te verzamelen, die ze daarvoor kon vinden. Met vriendelijke hulp van de Nederlandse Inlichtingendienst voor de Verenigde Naties, in het bijzonder van Jkvr. Dr E. de Marees van Swinderen, die we heden als gast in ons midden mogen hebben, werd al gauw een berg gegevens bij elkaar gebracht, die mij zeer dankbaar stemde, doch waarvan ik een groot deel niet heb doorgelezen. Want het is niet mijn bedoeling U veel te gaan vertellen over technische bijzonderheden betreffende de wijze waarop door landencontributies de fondsen voor die technische hulp zijn bijeengebracht, welke organen het hulpprogramma uitvoeren en hoe die gecoördineerd zijn om te zorgen voor een doelmatige uitvoering van alle plannen, nationale zowel als internationale, e.d. meer; ik wil het eigenlijk meer hebben over de geest, die uit het hulpverleningsplan spreekt en daarbij onder de ogen zien hoe Nederland en ons Instituut daarbij te pas komen.

I. Er heerst in ons land een geestelijke malaise. Een groot deel van het Nederlandse volk is vervuld van zorgen over zijn bestaan en zijn

¹⁾ Voordracht gehouden op de algemene vergadering van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde op 19 Maart 1951.

toekomst; een staatsbankroet zou voor de deur staan, een ernstige daling van onze levensstandaard moet worden tegemoet gezien, ondraaglijke belastingen zullen opgelegd worden en dat alles om een weermacht te bekostigen waarvan noodzaak en doeltreffendheid door velen zeer betwijfeld worden. Daarbij komt, dat het vertrouwen in onze oude bondgenoten uit de laatste wereldoorlog geschokt is door hun houding t.o.v. Nederland bij de afwikkeling van de Indonesische kwestie en door hun gehele politiek in Azië.

Het is goed temidden van al deze sombere gedachten een opwekkend geluid van hoop en verwachting te doen opklinken, een aanmoedigend woord, dat de vraag zal doen opkomen: Mogen we wel zo neerslachtig zijn; we leven nog, Nederland zal weer opveren, want „het staat niet alleen in de wereld”.

Ik meen tot deze bemoediging gerechtigd te zijn door de ontwikkeling, die in de opvattingen t.a.v. de z.g. technical assistance for economic development van onderontwikkelde landen is waar te nemen. De grondslag van deze hulp is te vinden in het Charter der Verenigde Volken: de preambule vordert van de aangesloten naties „to promote social progress and better standards of life in larger freedom”, een opdracht die nader uitgewerkt wordt in het bekende artikel 55 van Hoofdstuk IX over: „Internationale, economische en sociale samenwerking”.

Van belang is het, dat artikel 56 bepaalt, dat alle volken zich verbinden gezamenlijk of ieder afzonderlijk alles in het werk te stellen teneinde in samenwerking met de volkeren-organisatie deze doeleinden te bereiken. Deze bepalingen van het Charter worden enkel en alleen gedragen door de geest van onbaatzuchtigheid en idealisme, die ook uit andere artikelen opklinkt. Het Charter wil voor een ieder een menselijk bestaan in een vredige wereld.

Onmiddellijk na de oprichting, reeds in 1946, zijn de Verenigde Naties begonnen aan onderontwikkelde landen hulp te verlenen, ze waren in de loop van de jaren 1947 en 1948 geleidelijk gekomen tot een technical assistance program toen in Januari 1949 president Truman in zijn „State of the Union”-boodschap voor den dag kwam met zijn beroemd „Point Four” aankondigend „a bold new program for making the benefits of our scientific advances and industrial progress available for the improvement and growth of under-developed areas”.

Gedeeltelijk zou Amerika dit plan zelf uitvoeren, gedeeltelijk zouden de Verenigde Naties en „specialized agencies” zich ervoor spannen. Zo zijn de United Nations gekomen tot hun „expanded program of technical assistance for economic development”, dat net als het Truman-

plan beoogde te zijn: „a world-wide effort for the achievement of peace, plenty and freedom”.

Over de inhoud en uitwerking der beide plannen ga ik U niets vertellen, wèl over de geest van dit grote Amerikaanse initiatief.

Is die geest even onbaatzuchtig als die van het Charter? Er bestaat geen twijfel aan, dat bij de totstandkoming van Truman's: „Point Four” de politiek een hartig woord heeft meegesproken. De grote verschillen in welvaart tussen de economisch en technisch voorlijke en achtergebleven landen dreigen een bron van ontevredenheid te worden, die de volken van laatstbedoelde landen, dus de achtergeblevene, naar het communisme zouden drijven. Ontvangende landen, die in deze vorm hulp aanvaarden, worden evenals de door het Marshall-plan gesteunde, aldus betrokken in de koude oorlog tussen Oost en West.

Willard Thorp, de assistant secretary of State, die de Point Four-voorstellen bij de Verenigde Naties voorbracht, noemde zelf de technische bijstand „one of the key-elements in American foreign policy”.

Doch er is meer. Zal de hulp der Verenigde Naties bestaan in raad en opleiding bij de verbetering van de levensomstandigheden, aan Point Four is een beleggingsplan vastgeknoopt waaraan elke gedachte van onbaatzuchtigheid vreemd schijnt. Dit beleggingsplan zal worden uitgevoerd krachtens bilaterale overeenkomsten tussen de Verenigde Staten en de onderontwikkelde landen.

Velen en in de allereerste plaats ontvangende onderontwikkelde landen zelf, daarnaast oude moederlanden die zeggenschap over vroegere koloniën verloren, zien dan ook in die Point Four-hulp een kapitalistisch imperialisme, of een nieuw kapitalistisch kolonialisme, terwijl in de Verenigde Staten de theorie verkondigd is, dat Point Four een versterking is van de kapitaalsbelangen, aangezien de staat daarbij verschillende risico's heeft overgenomen, die dus voor rekening van de belastingbetalers komen.

De door de Verenigde Naties te verstrekken voorlichting op het gebied van gezondheid, opvoeding, irrigatie, dus de zg. „seed-beds projects” betreffend, zou dan slechts dienen om voor geldbeleggers een gunstig sociaal klimaat te scheppen voor veilige beleggingen. Weer anderen zien in het hele Point Four niets anders dan een poging de zgn. „dollar-gap” op te vullen en voor de Verenigde Staten „full employment” veilig te stellen en zo zou ik nog meer verdachtmakingen van de bedoelingen die bij Point Four voorzitten kunnen opsommen. Maar dat doe ik niet, want er is ook een opwekkender geluid te beluisteren. Immers bij het voordragen van zijn Point Four heeft presi-

dent Truman o.a. met nadruk het volgende verklaard: „Ik geloof, dat wij de zegeningen van onze voorraad aan technische kennis ter beschikking van alle vredelievende volken moeten stellen teneinde hen te helpen hun verlangen naar een beter leven in vervulling te doen gaan. Ons doel moet zijn de vrije volken der wereld te helpen door eigen inspanning meer voedsel, kleding, bouw materiaal en mechanische kracht voort te brengen ter verlichting van hun lasten Wij nodigen alle landen uit hun technologische hulpbronnen in deze onderneming in te brengen. Hun bijdragen zullen met warmte verwelkomd worden . . . Dit moet worden een gezamenlijke onderneming, waarin alle volken met en door de Verenigde Naties en de gespecialiseerde organisaties samenwerken, waar dat ook mogelijk zal blijken”.

Bij dit idealistisch uitgangspunt heeft de technische hulpactie der Verenigde Naties aansluiting gezocht. Hulp wordt niet opgedrongen doch uitsluitend verleend op aanvraag van het betrokken land, dat ook de aard en de vorm der te verlenen diensten bepaalt. Technische hulp zal in geen geval met zich brengen economische of politieke inmenging in de inwendige aangelegenheden van het ontvangende land en zal geen politieke bijbedoelingen hebben. De hulp wordt alleen verleend aan of door tussenkomst van regeringen. Als eerste doelstelling geldt de nationale huishouding van elk ontvangend land te versterken en door ontwikkeling van landbouw en industrie de economische en politieke onafhankelijkheid te bevorderen. Aldus het programma.

Doch — en dit acht ik van veel groter belang — een hele reeks van vooraanstaande Amerikaanse economen heeft zich vastgeklemd aan de onbaatzuchtige tendenz in het Point Four-programma en er op aangedrongen het plan te ontdoen van alle zelfzuchtige bijbedoelingen. Voorop moet staan het verantwoordelijkheidsbesef van de voorlijke, rijke landen ten opzichte van de misdeelde volken. Evengoed als binnen de rijksgrenzen gestreefd wordt naar sociale gerechtigheid, dient deze ook tussen de volken maatstaf van alles te wezen.

Rijkdom, vooral aan natuurlijke bodemschatten, brengt morele plichten met zich.

Het hulpprogramma moet zijn: de aanloop tot de integratie van de gehele wereld tot één welvarende samenleving. Geen eigenbaat moet worden nagejaagd, geen imperialisme, integendeel, bij de uitvoering van het Point Four-programma moet een weg gezocht worden om te dienen zonder te overheersen. Het plan moet alzijdig gesteund worden louter om der wille van het verheven doel zelf.

Bij al deze schrijvers is te vinden het verblijdend inzicht, dat in de

wereld een grote onderlinge afhankelijkheid bestaat tussen de volken, dat dus geen volk meer alleen staat en dat ook geen volk, dat enigszins blijk geeft van vitaliteit, behoeft te gronde te gaan. Dit verlangen naar het ideaal van een menselijke wereldbroederschap ter bereiking van wat de Amerikanen noemen: „world stability” moet door de gehele wereld worden gepropageerd, dus ook in ons land.

Twee problemen knopen zich hieraan vast. De beleggingen, die in onderontwikkelde landen dienen plaats te vinden om daar de aanbevolen technische ontwikkelingsplannen uit te voeren, kunnen zich niet tot het particuliere kapitaal beperken, aangezien dat steeds het voordeligste terrein voor zijn activiteit uitkiest. Daardoor zouden grote uitgestrektheden der onderontwikkelde landen en wel dikwijls de dichtstbevolkte, geen kapitaalshulp krijgen. Ook voor openbare nutswerken zal particulier kapitaal niet beschikbaar zijn.

Een groot Amerikaans econoom James P. Warburg, heeft dan ook de oplossing verdedigd van een „world-wide economic recovery program channeled through the United Nations” en terecht opgemerkt, dat de uitvoering daarvan een eind zou maken aan veel wantrouwen jegens Amerika, dat nu allerwege, ook in ons land en in Indonesië, bestaat. Geweldige kapitalen zullen daarmee gemoeid zijn, die zeker geen evenredige rente zullen opbrengen.

Een ander punt betreft de vraag of in de groeiende wereldgemeenschap het op den duur zal kunnen worden toegestaan, dat in bepaalde onderontwikkelde landen, waar vaak tientallen miljoenen mensen in armoede leven, een economisch wanbeleid tot nadeel van de wereldgemeenschap wordt in stand gehouden.

In het vroegere Brits-Indië heeft de regering zich steeds het recht voorbehouden bij grove „misrule” in een zelfbestuurd rijkje in te grijpen en zo'n landschap onder curatele te stellen. In een geïntegreerde volkerengemeenschap, waarvan de leden verplicht zijn elkaars lasten te verlichten, zal een soortgelijke internationale curatele niet kunnen uitblijven.

II. Wat kan Nederland bijdragen in de technische hulp aan onderontwikkelde landen? Waar Indonesië tot die landen gerekend wordt, is het begrijpelijk, dat de Nederlander allereerst denkt een taak te kunnen vervullen in dat grote eilandenrijk waarmee ons land gedurende eeuwen banden heeft onderhouden.

Ondanks het feit, dat er nog steeds bestaat een Nederlands-Indonesische Unie en dat we met Indonesië een cultureel accoord hebben

gesloten, komt Nederland bij de heropbouw en verdere ontwikkeling van Indonesië nauwelijks aan bod. Wel heeft Nederland een aanzienlijk geldbedrag, een culturele stichting en tal van diensten ter beschikking gesteld, maar door allerlei psychologische factoren toonde Indonesië weinig tegemoetkomendheid en veel wantrouwen, terwijl het nu zelfs de culturele overeenkomst schijnt te willen opzeggen. Wellicht is het minder juist geweest onmiddellijk na de soevereiniteitsoverdracht „eenzijdig” zulk een grote ijver te betonen en had men beter met het beschikbaarhouden van een flinke geldsom en de mededeling aan Indonesië, dat Nederland daaruit op verzoek gaarne technische hulp zou verlenen, vooreerst kunnen volstaan. Dan had wellicht Indonesië zich tot Nederland en niet tot de U.N.E.S.C.O. gewend voor de uitzending van specialisten, die een programma voor een onderwijzersopleiding moesten opstellen, een hulp die slechts twee ton kost.

Indonesië kan bij het vragen van Nederlandse bijstand niet anders dan wel varen. Ik zeg dit niet met chauvinistische bijgedachten, doch omdat dit mijn heilige overtuiging is.

Bij de U.N.E.S.C.O. en andere U.N.-organen alsmede in Amerikaanse kringen bestaat nl. te veel de neiging het voor te stellen alsof er vroeger in Indonesië niets tot stand is gebracht, alsof men daar thans moet werken in een luchtledig. Zo staat in de U.N.E.S.C.O. Features no. 29, 1950 een stuk van een zekere heer Poznansky: „Indonesian schooling starts from scratch”, dat zoals de titel al aangeeft het gehele oude Nederlands-Indische onderwijsapparaat volkomen ôf negeert ôf kleineert.

Wat thans in Indonesië op dit gebied onder leiding van de Hongaarse bioloog Prof. Wolsky, beraamd wordt, kan stellig met meer kennis van zaken door Nederlanders, die Indonesië kennen, volbracht worden.

Een ander voorbeeld levert de voorlopige tekst van een handboek van het Departement van Sociale Zaken der Verenigde Naties, dat ons wil inlichten over onderzoekingen naar de levensomstandigheden van allerlei groepen van beroepsbeoefenaars in de onderontwikkelde landen, een onderwerp dus waaraan in het oude Nederlands-Indië veel aandacht is besteed. Het dikke boek noemt voor Indonesië alleen het Eindrapport van de Koelie-budget-Commissie van 1941; al het andere wordt verwaarloosd.

Dat ook op zuiver wetenschappelijk gebied de U.N. organization goed zou doen niet te Amerikaans te werk te gaan en aan Nederlandse geleerden meer stem toe te kennen in zaken de tropen betreffende, kan men lezen in Prof. Winckel's commentaar op het in 1949 te Genève

uitgebrachte rapport van het expert-comité voor malaria van de World Health Organisation, waarin op volkomen verwerpelijke gronden voorgesteld wordt de kinaplantages op Java te rooien, aangezien de synthetische bestrijdingsmiddelen veel beter zouden zijn dan chinine. Opvolging van die raad zou een ramp voor de mensheid zijn.

Naar mijn mening kan in Indonesië niets begonnen worden zonder aansluiting te zoeken bij het vele goede werk, dat in het oude Nederlands-Indië tot stand kwam en de tegenwoordige Indonesische regering doet dit dan ook, al gaat er veel schuil onder Indonesische en Engelse terminologie. Of de culturele overeenkomst Nederland-Indonesië in stand blijft of niet, doet er m.i. weinig toe. Het bestaan van culturele betrekkingen is afhankelijk van twee voorwaarden: we moeten elkander iets te bieden hebben; we moeten met elkaar ongedwongen in vriendschap kunnen verkeren. Beide voorwaarden zijn aanwezig en waar er nog altijd honderden Nederlanders zijn, die met onbaatzuchtige toewijding zich in dienst van Indonesië willen stellen, omdat ze aan land en volk gehecht zijn en er anderzijds honderden Indonesiërs zijn, die zich hier thuis voelen, omdat ze in Nederland onbevangen met de bevolking kunnen samenleven, is het mijn vaste overtuiging, dat beide partijen in het cultureel accord elkaar ook zonder een overeenkomst op den duur zullen vinden. De vele persoonlijke vriendschapsbanden tussen Nederlanders en Indonesiërs staan daarvoor borg. Een overhaast afbreken van studies, die voor werkzaamheden in Indonesië bekwaamden zoals geschied is met de Indologische en de Indische rechten-studie, betreurt ik dan ook.

Voor technische hulp aan onderontwikkelde landen kan Nederland in kapitaal weinig bijdragen; onze regering stelde beschikbaar 1,4 % van het desbetreffende hulpverleningsbudget der Verenigde Naties, d.i. een bedrag van 1,6 miljoen en wel uit haar niet-converteerbare guldensrekening bij de Nederlandse Bank. Met toestemming van de Technical Assistance Board zal hieruit o.a. bekostigd worden het te Delft te stichten Internationale opleidings-instituut voor luchtkartering, dat voor de economische verkenning der onderontwikkelde landen van grote betekenis kan worden.

Overigens dient ons land elke kans, die het geboden wordt deel te nemen aan de technische hulpverlening niet alleen in Indonesië, doch ook elders, aan te grijpen. Bij de uitvoering van het grote Engelse gemenebestplan voor Z.O. Azië, dat thans als het „Colombo-plan” bekend staat, zullen wellicht Nederlanders ingeschakeld worden. Op de conferentie, die betreffende dit plan in Mei 1950 te Sydney gehouden

werd, is hierop zelfs van Australische zijde aangedrongen. De deskundigen, die Nederland alsdan ter beschikking stelt, zullen moeten zijn mensen met een ruime blik, die dienen te beseffen, dat zij meewerken aan een grootse taak: het levenspeil van millioenenvolken, die tot dusver — mede door langdurig oorlogsgeweld — in nooddrift leefden, omhoog te brengen.

III. Nu nog een enkel woord over de taak van ons Koninklijk Instituut bij de uitvoering van dit technisch hulpprogram. Er zijn Amerikaanse en ook Nederlandse economen, die niet geloven in de mogelijkheid van economische opheffing van minderontwikkelde volken door de uitvoering van het hulpprogramma. Zij menen, dat de economische achterstand bij die volken inhaerent is aan hun kwalitatieve eigenschappen, aan ligging en klimaat hunner landen, aan bodemarmoede en andere physische en psychische omstandigheden. Zij wijzen er met name op, dat elke moeizaam bereikte verhoging der inkomens onmiddellijk teniet gedaan zal worden door de bevolkingstoename. Die volken zijn bovendien dermate gehecht aan hun voorvaderlijke sociale en religieuze tradities en hun gemoedelijke oncommerciële instelling, waarvan ook een zekere bekoring uitgaat, dat ze zelf geen verandering willen. Na vertrek van de instructeurs zullen ze weer op hun oude leefwijze terugvallen. Opheffing is dan ook alleen mogelijk van die betrekkelijk kleine bevolkingsgroepen, die los van hun dorps- of stamomgeving zijn komen te staan, dus voornamelijk de stadsbevolking.

Anderen — en dat zijn meest anthropologen — menen, dat afgezien van de tegenwoordige bijzondere na-oorlogse omstandigheden, van een eigenlijk beklagenswaardig lot van die onderontwikkelde volken niet gesproken kan worden, dat weliswaar die millioenen een sober bestaan leiden, doch dat ze zich in hun goed geordende en vaak zeer gecompliceerde oosterse samenlevingen, in het geheel niet ongelukkig voelen. De onderlinge welstandsgrenzen liggen er niet ver uiteen en worden in berusting aanvaard. Zulke volken hebben een eigen systeem van landbouw, veeverzorging en huisvlijt ontwikkeld, waarin ze naar eigen trant en in eigen tempo in hun bestaan voorzien, weliswaar niet zo efficiënt als bij ons, maar waarom is dat nodig? Het meest efficiënte is toch altijd wat glad en soepel verloopt. Arbeidskracht is goedkoop, arbeidsbesparing heeft weinig zin, landbouwmachines zijn dus overbodig en vaak ondoelmatig met name op vloeiakkers, die door een goed communaal werkend irrigatiesysteem besproeid worden, dat men allicht zou verstoren. Men zal eerbied moeten tonen voor die vaak schilder-

achtige, materiële cultuur van het Oosten, die zich kenmerkt door een maximale benutting van schaarse grondstoffen. Wil men helpen, dan zal het vooral dienen te zijn door middel van verbeteringen, die de gehele bevolking gelijkelijk ten goede komen, zoals wegen- en bruggenbouw, havenaanleg enz. en dan met gebruikmaking van de eigen organen der samenleving: dorps- en stamhoofden, landheren, handwerkersgilden e.d.

Een schrijver, die op zeer overtuigende wijze in deze trant betoogt, is de gewezen professor in de anthropologie aan de Harvard University: Carleton Coon, die onder de onderontwikkelde volken vooral wil laten werken door sociale werkers met zendingsroeping, bekostigd uit fondsen, die bijeen gebracht worden door vrijwillige giften, net als bij het Rode Kruis, padvindere- en Christelijke Jongemannenverenigingen en de kerken het geval is, terwijl de staten slechts een aanvullende taak te vervullen zouden hebben. Dit is dus een plan geheel afwijkend van het geweldige kostbare Point Four-programma.

De tijd gedooft niet lange beschouwingen te wijden aan enerzijds de onuitvoerbaarheid, anderzijds de overbodigheid van een hulpactie als Point Four en het technisch hulpprogram beogen.

Laten we in het kort de feitelijke toestand samenvatten. Ongetwijfeld heeft Coon gelijk wanneer hij wijst op de aantrekkelijke verhoudingen, die in autochtone samenlevingen kunnen voorkomen, doch door invloeden van buiten zijn zulke besloten gemeenschappen alle min of meer verworpen en voelt de bevolking juist van die verworping de psychische druk; zij leeft in de onbehaaglijke overtuiging, dat haar leven niet meer goed is, omdat het niet meer kan verlopen in der vaderen trant. De invloed van het Westen, vooral op economisch gebied, heeft bovendien verschillen in welstand doen ontstaan, die vroeger ongekend waren. Overigens valt het niet te ontkennen, dat grote bevolkingsgroepen, zowel op het platteland als in de grote steden van het Oosten in armoede leven.

Men kan het in onze vooroorlogse Nederlands-Indische regering loven, dat ze gewaakt heeft tegen gronddepossedering, dat ze in liberale trant de mogelijkheid tot welvaartsvermeerdering openliet, dat ze steeds gereed stond massale nood als gevolg van natuurrampen en oogstmislukkingen te lenigen. Maar van een stelselmatige sociale politiek ter bestrijding van de armoede is toch weinig sprake geweest.

Dat die armoede niet te bestrijden zou zijn, zoals de pessimisten beweren, kan niet worden beaamd, wanneer men bedenkt, dat het hulpverleningsplan beoogt: een algehele omvorming van mens en maat-

schappij, dus ook van de remmende factoren, die in beide aanwezig zijn, zoals behoudzucht, ongebreideld geslachtsleven, on-commerciële denken, inefficiënte regering, gebrekkig monetair en fiscaal beleid, bodemerosie enz. Natuurlijk zal dit een werk zijn van lange adem, maar het moet worden aangepakt en gezien de wonderbaarlijke vooruitgang van de technische- en natuurwetenschappen valt er stellig veel te bereiken.

Bij de uitvoering van dit veelzijdige welvaartsplan, dat de medewerking behoeft van de gehele beschaaftde wereld, is ons Instituut nauw betrokken. Die uitvoering toch, moet harmonisch verlopen. Moderne economische vooruitgang is alleen blijvend mogelijk in samenlevingen, die ook in andere opzichten vooruitgaan, m.a.w. het gehele plan betekent intensivering van het acculturatieproces over de ganse linie. Dit nu is een gevaarlijk experiment, want weliswaar is het onmogelijk de autochtone culturen integraal te bewaren, doch evenmin mag het de bedoeling zijn, die eigen culturen teniet te doen. Wat daarvan in de nieuwe sociale orde behouden kan blijven als praktisch en doelmatig moet gered en benut worden. Het is dan ook toe te juichen, dat zowel de Econ. Soc. Raad, die de leiding heeft bij de uitvoering van het gehele plan als de U.N.E.S.C.O., die het zo gewichtige opvoedkundige deel daarvan behartigt, voorop gesteld hebben, dat zij uitsluitend gebruik zullen maken van deskundigen, die begrip tonen voor de culturele achtergrond en de speciale noden van het te helpen land en die in staat zijn zich bij hun werkmethoden aan te passen bij de plaatselijke sociale en materiële omstandigheden van het hun toegewezen arbeidsveld. Zowel genoemde raad als de U.N.E.S.C.O. doen een beroep op alle deelnemende landen door hun universiteiten, wetenschappelijke instellingen en research instituten de nodige anthropologen, sociologen en technici beschikbaar te stellen om dit grote hulpprogramma te doen slagen.

Het Koninklijk Instituut heeft reeds bijkans een eeuw gewerkt aan het verzamelen en verspreiden van kennis betreffende Indonesië met aangrenzende Aziatische landen en het Caraïbisch gebied.

Uw Bestuur heeft dan ook gemeend, dat ons Instituut in zijn taakvervulling zou tekort schieten, wanneer het zich met deze grootse onderneming niet zou bezighouden. Het heeft daarom in het afgelopen jaar drie stappen ondernomen.

Ten eerste heeft het contact gezocht met de „Werkcommissie inzake technische hulp aan laag ontwikkelde landen (afgekort W.I.T.H.A.L.L.) en het Bureau voor Internationale technische hulp, waarvan o.a. de aanvragen voor experts uitgaan; ten tweede heeft het aan de Commissie, die de Regering van advies dient over de mogelijkheden van

aanpassing van het hoger onderwijs aan internationale behoeften verzocht zo mogelijk t.z.t. bij de op te richten internationale onderwijsinstelling te mogen worden ingeschakeld, aangezien ons Instituut gaarne krachtig zou willen deelnemen aan het wetenschappelijk werk t.a.v. overzeese landen, waartoe het over de nodige apparatuur beschikt. En ten derde werd het dagelijks bestuur gemachtigd te pogen in samenwerking met buitenlandse geleerden een internationaal Instituut voor Austronesische wetenschappen op te richten. Krachtens deze machtiging heeft het dagelijks bestuur op 8 December j.l. in het U.N.E.S.C.O.-gebouw te Parijs vergaderd met een grote groep vooraanstaande Franse geleerden tezamen met de Indonesische ambassadeur en een vertegenwoordiger van de Indiase ambassade en bij deze gelegenheid kwam een bureau tot stand, dat thans voorbereidingen treft voor de oprichting van een Institut international de Recherche des Sciences humaines dans l'Inde Pacific. In de maand October a.s. zal wederom te Parijs een vergadering gehouden worden, waartoe aan alle belanghebbende landen en wetenschappelijke instellingen, die zich met de Indo-Pacific bezighouden uitnodigingen tot bijwoning zijn verzonden. Men hoopt dat dan deze plannen vaster vorm zullen aannemen.

Voor al deze werkzaamheden op internationaal niveau zal het stellig nodig zijn, dat later ons Instituut nauwe samenwerking zoekt met zusterinstellingen in Nederland, zoals het Koninklijk Instituut voor de Tropen, het Instituut Kern, de Adatrechtstichting enz. teneinde door concentratie en coördinatie tot een doelmatige taakverdeling te komen. Ik hoop te hebben aangetoond, dat er voor ons Koninklijk Instituut voor de toekomst nog een schone werkkring is weggelegd.

Tot slot nog een woord van opwekking. De literatuur, die in ons land verkrijgbaar is over het grote technische hulpprogram der Verenigde Naties en over Truman's Point Four is bijna geheel Amerikaans en Frans. Een enkel proefschrift (Te Winkel) en tijdschriftartikel (Brand in de Economist) zijn de uitzonderingen die de regel bevestigen.

Men krijgt de indruk dat het werk der Verenigde Naties onder Nederlanders weinig vertrouwen en belangstelling geniet. Nu wil ik geenszins zeggen, dat er niet veel aan de functionering van het apparaat der Verenigde Naties ontbreekt, doch men bedenke toch wel, dat er ook veel mensen van goeden wille zijn, die zich beijveren daarin verbetering te brengen. In de plannen tot hulpverlening aan onderontwikkelde landen steekt een eerbiedwaardig brok idealisme en onbaatzuchtige naastenliefde, een oprecht streven te komen tot een betere na-oorlogse

wereldgemeenschap. En nu is het door onze Beschermvrouwe H. M. Koningin Juliana zo waar gezegd in Haar laatste Kerstboodschap:

„Het zich stellen buiten de gemeenschap, het niet meedoen is de eerste stap naar het strijden ertegen”.

Het is dan ook hoog nodig, dat in Nederland een veel ruimer besef groeit van de noodzaak ook onzerzijds aan de bouw van die betere wereldgemeenschap mee te werken. Een ideaal slaagt alleen als het gedragen wordt door vele miljoenen mensen van goeden wille; alleen dan is menselijkerwijs gesproken een vredig leven in een vrije wereld te benaderen.

V. E. KORN.

LITERATUUR.

Voor deze verhandeling werden — naast tal van propagandageschriften van Uno en Unesco — voornamelijk de volgende bronnen geraadpleegd:

1. W. Brand, Het streven naar een hogere levensstandaard voor de economisch onontwikkelde gebieden, *De Economist*, 96, 1948.
2. Technical assistance for Economic Development. Uitgave van de Verenigde Naties, Mei 1949.
3. *The Annals*, Juli 1950 (dat mij ter inzage gezonden werd door de heer F. Batten, hoofd van de Afd. Documentatie der Stichting voor Culturele samenwerking te Amsterdam).
4. H. W. Te Winkel, Financiële steun aan overzeese gebieden tegen de achtergrond van de trust-gedachte. Leids proefschrift, 1950.